

קול תודה

עלון התחזקות חודשי בענייני השבח וההודאה לכורא עולם

סודו של מזמור לתודה

בחג השבועות היו מקריבים בבית המקדש את קרבן שתי הלחם, שהוא קרבן ציבור מיוחד במינו, שלא מקריבים כמותו באף הזדמנות אחרת. כל השנה אסור להקריב קרבן ציבור של חמץ בבית המקדש, רק בחג השבועות מצווה להקריבו. והדבר צריך הסבר, מה ענינו של קרבן מיוחד זה בחג השבועות?

על שאלה זו עמד הרמב"ן (ויקרא כג, יז), וכתב: "צוה הכתוב שתהינה חמץ, לפי שהם תודה לשם כי חקות קציר שמר לנו, וקרבן התודה יבוא על לחם חמץ. ואולי איסור החמץ (בשאר קרבנות) מפני שירמוז אל מדת דין... בחג השבועות שהוא יום מתן תורה יביא הקרבן בדין תודה... וזה סוד מה שאמרו רבותינו (ויק"ר ט ז), 'כל הקרבנות

בטלין וקרבן תודה אינו בטל לעולם, כי בו מצה וחמץ, כענין בעולם הבא".

מבואר ברמב"ן, שהטעם שקרבן תודה אינו בטל לעולם, הוא מאותו טעם שיש בו חמץ ומצה. ננסה להאיר את הדברים בע"ה:

בכל קרבן תודה יש ארבע סוגי לחמים שמביא המקריב, שלושה מתוכם הם מצות ואחד חמץ. חמץ מסמל את הדין שעושה הקב"ה בעולם ומצה מסמלת את החסד. המקריב קרבן תודה בא

לומר "רבש"ע, אני מודה לך על הכל. לא רק על הישועה שהצלת אותי מהצרה, אלא גם על הצרה עצמה, שכן אני מאמין שכל הצרה היתה לטובתי, ולכן גם עליה אני מודה".

על אלה מורים החמץ והמצה - החמץ מסמל את היסורין (מידת הדין) והמצה מסמלת את הישועה (מידת החסד), ועל שניהם מודה המביא קרבן תודה.

כך מסביר הכתב סופר (פרשת צו) את הכתוב "זֶבֶחַ תֹּדָה יִבְרָךְנִי" (תהילים נ): "אמרו במדרש [רבה ט, ב] 'יִבְרָךְנִי' בנו"ן כפול, להורות שיכבד ה' בכפלים, כבוד אחר כבוד. ביאור: כי המקריב תודה לא יקריב רק על ההצלה, אלא גם על הצרה שהיה בו. וזהו הכפלים, כבוד אחר כבוד, על הרע ועל הטוב כי הכל לטב עביד רחמנא".

מסים הפסוק 'וְשֵׁם דָּרַךְ אֲרָאָנוּ בְּיַשֵּׁעַ אֱלֹקִים', ללמד, דמי שעושה כך מגלה ה' עיניו, שבעיניו יראה ובלבבו יבין איך נצמח מהרעה המדומה טובה אמיתית. זהו 'שם דרך', בזה שכבדני בכפלים שם לו דרך המוליכו שאראנו ע"י כך בישע אלקים, שיראה שאלקים מדת הדין היא ישועתו.

בפסח אכלנו מצות בלבד, הודינו לה' רק על הגאולה שיצאנו ממצרים, שכן עדיין לא היינו במצב רוחני שנוכל להודות גם על הרע של השעבוד. אך בחג השבועות, כאשר קבלנו את התורה, הבנו שכדי לקבל כזו חמדה גנוזה מיוחדת חייבים היינו לעבור את שעבוד מצרים. על כן אנו מקריבים לחם חמץ, ומודים לה' גם על היסורים של שעבוד מצרים, כי רק בזכות השעבוד זכינו לכזאת מתנה נפלאה.

המאפיין של העידן של "לעתיד לבוא" הוא גילוי מידת היחוד של בורא העולם, שאז נכיר איך שגם הרע היה לטובה, כמו שאמרו בגמ' (פסחים נ). לעתיד לבוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, שגם על הרע נברך הטוב והמטיב. זוהי כוונת הרמב"ן ש"קרבן תודה דרגתו היא מעין בחינת העולם הבא", שהרי קרבן תודה עניינו להודות גם על הטוב וגם על הרע.

כתב מרן השולחן ערוך (נ"א, ט): "מזמור לתודה" יש לאומרה בנגינה, שכל השירות עתידות ליבטל, חוץ מ'מזמור לתודה". מה כל כך מיוחד במזמור זה?

במזמור זה אנו מודים גם על הרע כמו שמסביר ה"חיי אדם" (בסיום הספר) את המילים "דָּעוּ כִּי ה' הוּא אֱלֹקִים": "האומר המקווה לנו לעתיד לבוא הוא להשיג את האמת איך הנהגת הקב"ה - הוא הכל בחסד, וכמו שאנו אומרים בעת

היחוד הגדול ה' הוא האלקים, ועל זה אמר 'דעו עתה כי ה' הוא אלקים". ובעיקר, לדעת ולהבין שגם מידת הדין - אלקים - שרשה חסד ורחמים.

וכן מסביר הפרי מגדים את סיום המזמור: "כִּי טוֹב ה' לְעוֹלָם חֶסֶד": מלך בשר ודם, כשעושה טוב - שפיר, ואם עושה רע - אין טוב. אבל הקדוש ברוך הוא - טוב תמיד. כי לעולם - אפילו כשעושה רעה על האדם - באמת טוב הוא: עוני - להכניע, יסורים - למרק עון. וזהו שאמר 'לעולם חסדו'.

מזמור זה שמודה על הטוב ועל הרע, הוא המזמור של לעתיד לבוא, ואותו ראוי לנו כבר לשיר היום להכין את עצמנו לגאולה השלמה בב"א.

יעזרנו השי"ת שנזכה כולנו לרוממות נפלאה זו: להכיר שכל הבא עלינו - בין הנראה לנו טוב ובין מה שנראה לנו שהיה יכול להיות יותר טוב - הכל מגיע מאבינו האוהב, הרוצה אך ורק בטובתנו המירבית המושלמת - ומתוך כך נבוא להודות לו ית' על הטוב ועל הרע כאחד, בלב שלם ובנפש חפיעה.

צדיקים מודים לה'

אבודות אף התורה והמצוות

ויפר הגאון הקדוש ה'חתם סופר' ז"ע, על מורו ורבו הנשר הגדול הגאון הקדוש רבי נתן אדלר ז"ע. בנסעו איתו פעם ביום שלג וכפור, הוצרך בעל העגלה הנוכרי להחליף על אם הדרך את אחד החמורים שהובילו את העגלה, והביא במקומו שור. יד רבי נתן במהירות מהעגלה אל תוך השלג, והחל מרקד בשמחה גדולה למאוד. שאלו ה"חתם סופר": 'לשמחה מה זו עושה?' ענהו רבו ואמר:

"הלא תראה שהביא בעל העגלה הגוי שור במקום חמור. ועתה הקרה ה' לפנינו מצות 'לא תעשה' של 'לא תחרוש בשור וחמור יחדיו', ולא בכל יום מזדמן לנו מצוות 'לא תעשה' זו, וכמה שבח והודיה יש לנו למסור להשם יתברך להודות לו על שנתן לנו הזדמנות לקיים מצווה זו..."

הרב מאיר ליברמן ע"ה שלמד בראדין במשך כמה שנים, סיפר שלעת זקנותו של ה"חפץ חיים" קשתה עליו ההליכה ונסע עם עגלה. פעם בערב שבת קודש כשחזר הוא מהמקווה, שילם לבעל העגלה את שכרו, נכנס לביתו ושש ורקד סביב לשולחן בשמחה גדולה ומופלגת על חסד השם יתברך עמו. שאל אותו הרב ליברמן:

"בוודאי השמחה על שחזרתם מהמקווה בערב שבת..."
אך ה"חפץ חיים" הסביר, כי זיכהו השי"ת לקיים מצוות "ביומו תתן שכרו", לשלם לבעל העגלה שכרו ביומו - ועל כך הוא שש ושמח...

ועוד סיפר ר' הירשל זקס זצ"ל, נכדו של ה"חפץ חיים", שכידוע סבו זיע"א היה מתבודד ועושה חשבון נפש עם עצמו, ומונה לעצמו את כל זכויותיו וחובותיו. בימי זקנותו, היה קל יותר לעקוב ולשמע את הדברים, וכך שמעו מפיו הקדוש:

"ישראל מאיר, אכלת מצה, נטלת לולב, כתבת משנה ברורה וכו', אבל לא היה לך מספיק שמחה של מצווה..."
זו היתה תביעה נוקבת שהכריעה את הכף...

ורט של הודיה

כתב רבינו בחיי בפירושו עה"ת (בראשית, וישלח): "וזהו שאמר דוד ע"ה 'טובתי בל עליך' (תהילים טז). יאמר, מתבונן אני בדרכי השם יתברך, שהוא אדון לכל העולם, מיטיב אותם טובות האדון על העבד, לא בחיוב רק חסד גמור. זהו 'טובתי בל עליך', כלומר, איננה חיוב שתהא מוטלת עליך..."